

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 6

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΙΟ ΠΕ ΧΩ ΔΕ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜ. ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ Δ/ΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓ/ΤΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΝΟΜ. ΣΥΝΤ. ΚΑΙ ΚΩΔ/ΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ: α'

Αθήνα, 27 Φεβρουαρίου 1996
Αρ.Πρωτ. Δ17α/26/3/Φ.Ν.380

ΠΡΟΣ: Όπως ο πίνακας διανομής

Ταχ. Δ/νση : Χαρ. Τρικούπη 182
Ταχ. Κώδικας : 101 78 ΑΘΗΝΑ
TELEX
TELEFAX
Πληροφορίες
Τηλέφωνο : 64 29 185

ΘΕΜΑ: Σύσταση κοινοπραξιών εργοληπτικών επιχειρήσεων.

Σας κοινοποιούμε παρακάτω τη γνωμοδότηση αριθμ. 98/96 του Γ' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σχετικά με το αν εργοληπτική επιχείρηση Ζ' τάξης που καλείται σε δημοπρασία μπορεί να συστήσει κοινοπραξία με επιχείρηση Η' τάξης, για την κατασκευή δημοσίου έργου του οποίου *ο προϋπολογισμός είναι κατώτερος από τα ελάχιστα όρια που ισχύουν για την Η' τάξη ΜΕΕΠ.*

Με την γνωμοδότηση αυτή, την οποία αποδεχόμαστε, δίνεται καταφατική απάντηση στο παραπάνω ερώτημα για τη σύσταση κοινοπραξίας μεταξύ της Ζ' τάξης και της αμέσως ανώτερης Η' τάξης ΜΕΕΠ, και είναι προφανές ότι το ίδιο ισχύει και σε κάθε άλλη παρόμοια περίπτωση κοινοπραξίας εργοληπτικής επιχείρησης ορισμένης τάξης που καλείται σε δημοπρασία δημόσιου έργου, με επιχείρηση της αμέσως ανώτερης τάξης, η οποία δεν θα είχε από μόνη της δικαίωμα συμμετοχής στη δημοπρασία του συγκεκριμένου έργου, λόγω κατωτάτων ορίων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΚΩΝ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ

Σ.Α.Τ.Ε.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησεως 98/96

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Γ' Τμήμα
Συνεδρίαση 7-2-1996

Σύνθεση

Προεδρεύων: Μιχαήλ Βεκρής, Αντιπρόεδρος Ν.Σ. Κράτους

Νομικοί Σύμβουλοι: Ρίζος Αντωνακόπουλος, Αναστάσιος Σοφός, Κωνσταντίνος Βολτής, Ηλίας Παπαδόπουλος, Αλέξανδρος Τζεφεράκος, Θεόδωρος Ρεντζεπέρης, Εμμανουήλ Λουδάρος, Νικόλαος Κατσιμπας, Νικόλαος Μαυρίκας.

Πάρεδροι (γνώμες χωρίς ψήφο): Νικόλαος Αντωνίου, Νίκη Μαριόλη, Αικατερίνη Γρηγορίου.

Εισηγητής: Θεόδωρος Ρεντζεπέρης, Νομικός Σύμβουλος Ν.Σ.Κ.

Αριθμ.Ερωτήματος: Δ17α/166/Π.Ε./Φ.Ν.380/21-1-96 της Δ/σης Νομοθετικού Συντονισμού και Κωδικοποίησης της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων. (Αρ.Φακ.4489).

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται, αν εργοληπτική επιχείρηση Η' τάξης μπορεί να προεπιλεγεί και να λάβει μέρος σε Κοινοπραξία με επιχείρηση Ζ' τάξης, σε διαγωνισμό για την κατασκευή δημοσίου έργου, του οποίου ο προϋπολογισμός είναι κατώτερος από τα ελάχιστα όρια που ισχύουν για την Η' τάξη.

Επί του ερωτήματος αυτού το Γ' Τμήμα του Ν.Σ. Κράτους γνωμοδότησε ως κατωτέρω:

1. (α) Σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 1 εδ. Πρώτο του Ν.1418/84 (Α.23) όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση του από το άρθρο 4 παρ. 1 του Ν.2229/94 (138,Α) την κατασκευή των δημοσίων έργων, μπορούν να αναλαμβάνουν εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (εφεξής ΜΕΕΠ) και στην αντίστοιχη με το έργο κατηγορία και τάξη εγγραφής, καθώς και εργοληπτικές επιχειρήσεις Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής ΕΕ), σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, ενώ, με το άρθρο 16 παρ. 5 του ίδιου νόμου (1418/84), όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του, από το άρθρο 4 παρ. 9 του Ν.2229/94, οι τάξεις των εργοληπτικών επιχειρήσεων ανέρχονται σε οκτώ, έναντι των επτά, που ίσχυαν μέχρι την αντικατάσταση της προ ολίγου αναφερθείσας διάταξης του 1418/84.

(β) Εξάλλου με την παρ. 5 του άρθρου 16 του Ν.1418/84 ορίζεται ότι με απόφαση του Υπουργού Δημ. Έργων (και ήδη ΥΠΕΧΩΔΕ) καθορίζεται υποχρεωτικά το ανώτατο όριο προϋπολογισμού των εργολαβιών τις οποίες μπορεί να αναλαμβάνει κάθε εργοληπτική επιχείρηση ανάλογα με την τάξη στην οποία ανήκει, με δυνατότητα διαχωρισμού κατά

κατηγορία, τα ειδικά όρια για τις Κοινοπραξίες, όπως επίσης και τα θέματα που συνδέονται με την υποχρεωτική από Κοινοπραξίες ανάληψη έργων, προϋπολογισμού μεγαλύτερου από το όριο της ανώτατης τάξης.

Επίσης, στην ίδια παράγραφο αναφέρεται ότι μπορεί με τον ίδιο τρόπο να καθοριστούν και κατώτατα όρια για κάθε τάξη, γενικά ή κατά περιοχή της Χώρας, σχετιζόμενα και με την έδρα ή την επαγγελματική εγκατάσταση της επιχείρησης, όπως και να ορίζονται εξαιρέσεις από τα όρια αυτά, που συνδέονται ή βρίσκονται κοντά σε έργα που κατασκευάζει ήδη η επιχείρηση.

(γ) Περαιτέρω, στο άρθρο 2 παρ.7 του Π.Δ. 609/85 αναφέρεται ότι Κοινοπραξίες εργοληπτικών επιχειρήσεων γίνονται δεκτές στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων αν δεν το αποκλείει η διακήρυξη.

Οι επιχειρήσεις που κοινοπρακτούν πρέπει να ανήκουν όλες στην καλούμενη στη δημοπρασία τάξη, ενώ, αν το προβλέπει η διακήρυξη, μπορεί η μία τουλάχιστον από τις κοινοπρακτούσες επιχειρήσεις να ανήκει στην καλούμενη τάξη και οι υπόλοιπες να ανήκουν σε μία ή και δύο από τις αμέσως κατώτερες τάξεις της κατηγορίας.

Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση ή οι επιχειρήσεις της καλούμενης τάξης πρέπει να καλύπτουν τουλάχιστον το 75% της συμμετοχής.

(δ) Τα αμέσως ανωτέρω (υπό στοιχ. 1γ) αναφερόμενα τροποποιήθηκαν μερικώς με τους νόμους 2229/94 και 2308/95, οι διατάξεις των οποίων, κατισχύουν των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 7 του Π.Δ.609/85, ως μεταγενέστερες και εξίσου ειδικές.

Ειδικότερα, στο τέλος της παραγράφου 5 του άρθρου 16 του Ν.1418/84, όπως συμπληρώθηκε με τις παραγράφους 9, 10 και 11 του άρθρου 4 του Ν.2229/94 προστέθηκε νέο εδάφιο με το άρθρο 16 παρ. 2 του Ν.2308/95 (Α.114), σύμφωνα με το οποίο σε δημοπρασία δημοσίου έργου, που περιλαμβάνει περισσότερες από μία κατηγορίες και εργοληπτική επιχείρηση καλύπτει την καλούμενη τάξη της κύριας κατηγορίας, ως τοιαύτης θεωρουμένης της μεγαλύτερης σε προϋπολογισμό, δεν ισχύουν τα κατώτατα όρια για τις άλλες κατηγορίες του έργου, εφόσον η επιχείρηση είναι εγγεγραμμένη, σε αυτές τις κατηγορίες, στην ίδια ή ανώτερη τάξη από την καλούμενη στη δημοπρασία.

2. Κατ'εφαρμογή της παρασχεθείσας με το άρθρο 16 παρ. 5 του Ν.1418/84 εξουσιοδοτήσεως εξεδόθη η υπ'αριθμ. ΕΔ2α/01/27/Φ.Ν.294/18.3.85 απόφαση του Υπουργού Δημοσίων Έργων (ΦΕΚ 170, Β), η οποία υπέστη πολλές τροποποιήσεις σε κάποια άρθρα της, η τελευταία των οποίων έγινε με την υπ'αριθμ. Δ17α/03/74/Φ.Ν.212/16.12.94, Β) απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ (ΦΕΚ 953,Β').

Με τα άρθρα 1 και 2 της απόφασης αυτής, αναπροσαρμόσθηκαν τα ανώτατα και κατώτατα όρια του προϋπολογισμού των έργων που μπορούν να αναλαμβάνουν οι εργοληπτικές επιχειρήσεις και προσδιορίσθηκαν για πρώτη φορά, τα όρια των νεοσύστατων εργοληπτικών επιχειρήσεων Η' τάξης, που είναι πολλαπλάσια του προϋπολογισμού που ισχύουν για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις Α' τάξης.

Ειδικότερα, το ανώτατο όριο των εργοληπτικών επιχειρήσεων Α' τάξης για όλες τις κατηγορίες των έργων εκτός από τις ηλεκτρομηχανολογικές ανήλθε σε 20 εκ. δρχ. και για τις ηλεκτρομηχανολογικές σε 16 εκ. δρχ.

Για την Ζ' τάξη οικοδομικών έργων η οποία και ενδιαφέρει στην παρούσα υπόθεση το ανώτατο όριο υπερβαίνει τριακόσιες φορές το όριο της Α' τάξης, δηλαδή ανέρχεται σε 6.000.000.000 δρχ. (20.000.000 X 300) και το κατώτατο ανέρχεται σε 900.000.000 δρχ. δηλαδή είναι κατά σαράντα πέντε φορές ανώτερο από το όριο της Α' τάξης.

Αντιστοίχως το ανώτατο όριο των εργοληπτικών επιχειρήσεων Η' τάξης είναι εξακόσιες φορές ανώτερο από το όριο της Α' τάξης, δηλαδή 12.000.000.000 δρχ. και το κατώτατο 2.400.000.000 δρχ., δηλαδή 120 φορές το όριο της Α' τάξης.

3. Περαιτέρω, στο άρθρο 16 παρ. 7 του Ν.1418/84 προστέθηκαν πέντε εδάφια με το άρθρο 4 παρ. 14 του Ν.2229/94 με το τέταρτο των οποίων, ορίζεται, πλην των άλλων, ότι «οι εργοληπτικές επιχειρήσεις μπορεί να συμμετέχουν στις δημοπρασίες δημοσίων έργων και σε κοινοπραξία με εργοληπτική επιχείρηση της ίδιας ή της αμέσως ανώτερης τάξης και κατηγορίας..... Ειδικά οι επιχειρήσεις Η' τάξης μπορεί να κοινοπρακτούν με επιχειρήσεις Ζ' τάξης της αυτής κατηγορίας του δημοπρατούμενου έργου .....».

4.(α) Από το υποβληθέν ερώτημα και τα λοιπά στοιχεία που το συνοδεύουν προκύπτει ότι ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας (ΟΕΚ εφεξής) με την από 27.9.95 διακήρυξή του, ζήτησε από τους ενδιαφερόμενους να υποβάλλουν δηλώσεις για την προεπιλογή του για την ανάθεση της κατασκευής του έργου «μελέτη κατασκευή του κτιρίου μονίμου εγκατάστασης του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την ανάπτυξη της Επαγγελματικής κατάρτισης ΕΚΑΕΚ (CEBEFOP) στη Θεσσαλονίκη».

Το έργο ανήκει στις κατηγορίες των οικοδομικών και των ηλεκτρομηχανολογικών, προϋπολογισμού, κατά την Υπηρεσία, αντίστοιχα 910.000.000 και 370.000.000 δρχ. Στο διαγωνισμό είχαν δικαίωμα συμμετοχής σύμφωνα με το άρθρο Α6 της διακήρυξης εργοληπτικές επιχειρήσεις εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ Ε' τάξης και άνω για τα οικοδομικά και Δ' τάξης και άνω για τα ηλεκτρομηχανολογικά ή Κοινοπραξίες επιχειρήσεων που να καλύπτουν τις άνω κατηγορίες και τάξεις, και επίσης εργοληπτικές επιχειρήσεις εγκατεστημένες στις χώρες της Ε.Ε. εφόσον πληρούσαν και αυτές τις νόμιμες προϋποθέσεις.

(β) Μεταξύ των Ελληνικών Επιχειρήσεων που εξεδήλωσαν ενδιαφέρον, περιλαμβάνεται και η Κοινοπραξία «ΕΚΤΕΡ ΑΕ-ΕΝΤΕΧΝΟΣ ΑΕ» από τις οποίες η πρώτη κατέχει εργοληπτικό πτυχίο Η' τάξης και η δεύτερη Ζ' τάξης ενώ και οι δύο εδρεύουν στην Αθήνα.

5.(α) Αναφέρθηκε ήδη ότι οι οικοδομικές εργοληπτικές επιχειρήσεις Ζ' τάξης μπορούν να αναλαμβάνουν την κατασκευή δημοσίων έργων προϋπολογισμού (ως προς την κατηγορία των οικοδομικών) από 900.000.000 έως 6.000.000.000 δρχ. και κατά συνέπεια, η «ΑΕ ΕΝΤΕΧΝΟΣ» νομίμως εξεδήλωσε ενδιαφέρον, δοθέντος ότι ο προϋπολογισμός της κατηγορίας των οικοδομικών ανέρχεται σε 910.000.000 δρχ. και αυτή κατέχει πτυχίο Ζ' τάξης για όλες τις κατηγορίες.

Επίσης, η ίδια Εταιρία νομίμως μετέσχε του διαγωνισμού και ως προς το ηλεκτρομηχανολογικό τμήμα των έργων, σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 2 του Ν.2308/95 που εφαρμόζεται στην υπόψη περίπτωση, αφού «κύρια κατηγορία» θεωρούνται οι οικοδομικές εργασίες και η ίδια εταιρία κατέχει πτυχίο Ζ' τάξης και στα ηλεκτρομηχανολογικά, και μπορεί

Σ.Α.Τ.Ε.

να αναλαμβάνει την κατασκευή τέτοιων έργων, προϋπολογισμού από 720.000.000 έως 4.800.000.000 δρχ.

(β) Ερευνητέο όμως είναι το γεγονός, αν η άνω Εταιρία μπορεί να εκδηλώσει ενδιαφέρον για την προεπιλογή και κατασκευή του έργου σε Κοινοπραξία με την Εταρία «ΕΚΤΕΡ ΑΕ» η οποία έχει καταταγεί στην Η' τάξη γενικώς, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.9 του Ν.2229/94 και ο ελάχιστος προϋπολογισμός των έργων που μπορούν να αναλαμβάνουν μόνες τους οι εργοληπτικές επιχειρήσεις Η' τάξης υπερβαίνει, τα αναφερθέντα ποσά για το συγκεκριμένο έργο.

(γ) Όπως προαναφέρθηκε, από το άρθρο 2 παρ.7 του Π.Δ. 609/85 προβλεπόταν ότι οι επιχειρήσεις που κοινοπρακτούν πρέπει να ανήκουν όλες στην καλούμενη στη δημοπρασία τάξη, ενώ, αν το προβλέπει η διακήρυξη μπορεί η μία τουλάχιστον από τις κοινοπρακτούσες επιχειρήσεις να ανήκει στην καλούμενη τάξη και οι υπόλοιπες αν ανήκουν σε μία ή και δύο από τις αμέσως κατώτερες τάξεις της κατηγορίας. Ήδη όμως με το άρθρο 4 παρ. 14 του Ν.2229/94 ορίζεται ότι «οι εργοληπτικές επιχειρήσεις μπορεί να συμμετέχουν στη δημοπρασία και σε κοινοπραξία με εργοληπτική επιχείρηση της ίδιας ή της αμέσως ανώτερης τάξης και κατηγορίας» και ότι «ειδικά οι επιχειρήσεις Η' τάξης μπορεί να κοινοπρακτούν με επιχειρήσεις Ζ' τάξης της αυτής κατηγορίας του δημοπρατούμενου έργου». Κατά συνέπεια, βάσει της τελευταίας αυτής διατάξεως, η οποία ετροποποίησε σιωπηρώς την προαναφερθείσα διάταξη της παρ.7 του άρθρου 2 του Π.Δ. 609/85, εφόσον στην προκειμένη περίπτωση η εταιρεία «ΕΝΤΕΧΝΟΣ ΑΕ», που ανήκει στην Ζ' τάξη, νομίμως κατά τα προεκτεθέντα συμμετέχει στην προκειμένη δημοπρασία, μπορεί να συμμετέχει και σε κοινοπραξία με την εταιρεία «ΕΚΤΕΡ ΑΕ», η οποία ανήκει στην Η' τάξη, δηλαδή στην αμέσως ανώτερη τάξη, και η οποία επίσης μπορεί να κοινοπρακτεί με επιχειρήσεις Ζ' τάξης.

Συνεπώς, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, η προσήκουσα απάντηση στο τεθέν ερώτημα είναι καταφατική.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Αθήνα, 16.2.1996

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

Σ.Α.Τ.Ε.

ΜΙΧΑΗΛ ΒΕΚΡΗΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΡΕΝΤΖΕΠΕΡΗΣ
ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Ν.Σ.Κ.

Σ.Α.Τ.Ε.